

4. óra¹

1. A fokváltakozás:

- a finn nyelv sajátossága, mind a névszóragozásban, mind az igeragozásban érvényesül
- az alapalak utolsó szótagjának szótagkezdő mássalhangzóját érinti, amennyiben az *p*, *t* vagy *k* hang (rövidül, hosszabbodik, msh-kapcsolatban változik)
- a fokváltakozás beteljesülése alapján beszélhetünk erős és gyenge fokról

főnevek

(szótó + n (a birtokos eset ragja))

igék

(Egyes szám 1. személy)

a) mennyiségi változás

pp : *p**loppu* ‘vége vminek’ : *lopun**oppia* ‘tanul’ : *opin**tt* : *t**tyttö* ‘lány’ : *tytön**ottaa* ‘vesz, fog’ : *otan**kk* : *k**kukka* ‘virág’ : *kukan**nukkua* ‘alszik’ : *nukun*

b) minőségi változás

p : *v**apu* ‘segítség’ : *avun**saapua* ‘érkezik’ : *saavun**t* : *d**katu* ‘utca’ : *kadun**tietää* ‘tud’ : *tiedän**k* : *∅**jalka* ‘láb’ : *jalan**lukea* ‘olvas’ : *luen*

c) teljes hasonulás (mássalhangzó-kapcsolat esetén a második helyen álló p, t vagy k hasonul az első taghoz)

mp : *mm**kampa* ‘fésű’ : *kamman**ampua* ‘lő’ : *ammun**nt* : *nn**ranta* ‘part’ : *rannan**antaa* ‘ad’ : *annan**lt* : *ll**silta* ‘híd’ : *sillan**kieltää* ‘tilt’ : *kiellän**rt* : *rr**parta* ‘szakáll’ : *parran**ymmärtää* ‘ért’ : *ymmärrän**nk* : *ng**kenkä* ‘cipő’ : *kengän**onkia* ‘horgászik’ : *ongin*

- Az igék ragozása során **E/3. és T/3.** személyekben **NINCS** fokváltakozás!
- Létezik **fordított fokváltakozás** is, ahol az alapalakok állnak gyenge fokban és a ragozott alakok erősben pl. *vaate* ‘ruha’ : *vaatteet* ‘ruhák’; *opas* ‘idegenvezető’ : *oppaat*, *kuningas* ‘király’ : *kuninkaan*. Az igealakok fordított fokváltakozásánál ragozás során végig erős fokban állnak! (*työskennellä* ‘dolgozik’ : *työskentelen*)

¹ Az órák anyagait Buzgó Anita és Endresz Brigitta anyagainak alapján állítottam össze.

Néhány kivételes eset:

– az *-st*, illetve az *-sk* hangkapcsolatok esetén NEM történik fokváltakozás:

posti 'posta': *postin*; *tasku* 'zseb': *taskun*

– Ugyanígy NEM történik semmi nemrég átvett jövevényszavakban sem:

auto 'autó': *auton*, *Malta* 'Málta': *Maltan*

– A *puku* 'ruha', illetve a *kyky* 'képesség' szavak esetében a fokváltakozás rendhagyó módon jelenik meg: *puku*: *puvun*, *kyky*: *kyvyn*

– A *poika* 'fiú' szó gyenge fokban *pojan*, tehát a *k* kiesik, és a két magánhangzó között az *-i- j-*re változik

2. Kapcsold a szavakhoz a megadott ragot, ügyelve a fokváltakozásra!

poika + n :

lamppu + n :

tyttö + n :

kioski + ssa :

Turku + sta :

kukka + n :

lupa + n :

kylpy + n :

Helsinki + ssä :

kirkko + ssa :

silta + lla :

maito + n :

pankki + ssa :

ruoka + n :

kauppa + sta :

katu + lla :

sänky + n :

kyky + n :

hinta + lla :

parta + n :

matto + n :

posti + ssa:

kunta + n :

vika + n :

kaappi + ssa :

kerta + n :

jalka + n :

kaupunki + ssa :

pinta + lla :

virta + n :

matka + lla :

katto + lla :

ranta + lla :

Eurooppa + ssa :

kakku + n :

Lappi + ssa :

kenkä + n :

puku + :

viikko + ssa :

Hollanti + ssa :

Malta + n :

ilta + lla :

pöytä + llä :

tasku + ssa :

aalto + n :

halpa + n :

lintu + n :

Matti + n :

penkki + lle :

valta + n :

kylpy + n :

auto + n :

kuppi + ssa :

aurinko + n :

satu + n :

leipä + n :

3. Írd át a mondatot egyes szám első személyűvé!

- a, Hän nukkuu vielä. _____
- b, He odottavat bussia. _____
- c, Hän kirjoittaa kirjettä. _____
- d, Hän keittää kahvia. _____
- e, He auttavat meitä. _____
- f, Hän työskentelee firmassa. _____
- g, He odottaa lasta. _____
- h, Hän lukee kirjaa. _____
- i, He antavat luvan. _____
- j, Hän lähtee junalla Helsinkiin. _____
- k, He opettavat historiaa. _____

4. Tedd át a mondatot egyes szám vagy többes szám harmadik személybe, utasítás szerint!

- a, Aina opin uutta. _____ (E/3.)
- b, Otan tämä, koska tiedän, että se on hyvää.
_____ (T/3.)
- c, Saavun kotiin illalla, kello 20. _____ (E/3.)
- d, Ammun kaksi sorsaa. _____ (T/3.)
- e, Ymmärrän suomea aika hyvin. _____ (T/3.)
- f, Ongin kalaa järvestä. _____ (E/3.)
- g, Opetan suomea ja unkaria myös. _____ (T/3.)
- h, Soitan kitaraa 10 vuotta. _____ (T/3.)
- i, Keitän keittoa ja laitan makaroonimössöä. _____ (E/3.)
- j, Haen lapset päiväkodista. _____ (T/3.)

5. Szószedet:

aalto	hullám	laittaa	készít, tesz, helyez
aika	idő	lamppu	lámpa
ampua	lőni	leipä	kenyér
antaa	adni	lintu	madár
apu	segítség	loppu	vég
aurinko	nap	lukea	olvasni
auto	autó	lupa	engedély
auttaa	segíteni	makaroonimössö	tészta+darált hús, étel
bussi	busz	Malta	Málta
Eurooppa	Európa	matka	út
firma	cég	matto	szőnyeg
hakea	hozni, vinni, keresni	nukkua	aludni
halpa	olcsó	odottaa	várni
hinta	ár	onkia	horgászni
ilta	este	opas	útmutató, idegenvezető
jalka	láb	opettaa	tanítani
järvi	tó	oppia	tanulni
juna	vonat	ottaa	venni, fogni
kaappi	szekrény	päiväkoti	óvoda
kahvi	kávé	pankki	bank
kakku	sütemény	parta	szakáll
kala	hal	penkki	pad
kampa	fésű	pinta	felszín
katto	tető	poika	fiú
katu	utca	posti	posta
kaupunki	város	pöytä	asztal
keittää	főzni	puku	ruházat, viselet
kello (klo)	óra	ranta	part, strand
kenkä	cipő	ruoka	étel
kerta	alkalom, eset, -szor	saapua	érkezni
kieltää	tilt	sänky	ágy
kioski	trafik	satu	mese
kirja	könyv	silta	híd
kirje	levél	soittaa	játszani, hívni
kirjoittaa	írni	sorsa	kacsa
kirkko	templom	tasku	zseb
kitara	gitár	tietää	tudni
kotiin	haza	työskennellä	dolgozni
kukka	virág	tyttö	lány
kuningas	király	vaate	ruha
kunta	had, megye, közösség	valta	hatalom, uralom
kuppi	csésze	vielä	még
kyky	képesség	viikko	hét
kylpy	fürdő	vika	hiba, gond, probléma
lähteä	indulni	virta	áramlat, áram